

Sammanfattning

■ Sammanfattning Fenniagruppen

Rapporten om solvens och finansiell ställning följer solvensregleringen och redogör för Fenniagruppens, Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennias och Försäkringsaktiebolaget Fennia Livs och Fennia Skadeförsäkring Ab:s affärsverksamhet, resultat, administration, riskprofil, värdering för solvensändamål och kapitalhantering under 2018. Uppgifterna om Fenniagruppen och försäkringsbolagen i gruppen ingår i en gemensam rapport.

Verksamhet och resultat

Fennia-gruppen består av Ömsesidiga Försäkringsbolaget Fennia (Fennia) och Fennia Skadeförsäkring Ab (Fennia Skadeförsäkring), som är specialiserade på skadeförsäkring, Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv (Fennia Liv), som erbjuder frivilliga liv-, pensions- och sparförsäkringar, Fennia Kapitalförvaltning Ab (Fennia Kapitalförvaltning), som erbjuder kapitalförvaltningstjänster och tjänster för förvaltning av alternativa investeringsfonder, Fennia Fastighetsutveckling Ab, som skapar placeringsmöjligheter genom fastighetsutveckling och Fennia-service Ab, som producerar tjänster med anknytning till riskhantering. Dessutom ingår fastighetsbolag i gruppens koncernbokslut.

Fenniagruppens struktur förändrades under 2018, då moderbolaget i Fenniagruppen genom en gruppintern affär köpte Fennia Kapitalförvaltning Ab av Fennia Liv och förvärvade hela aktiestocken i Folksam Skadeförsäkring Ab. Folksam Skadeförsäkring Ab bytte namn till Fennia Skadeförsäkring Ab den 27 februari 2019. Fennia Skadeförsäkring fusionerades i enlighet med bolagsstämmans beslut och blev en del av Fenniagruppens moderbolag den 1 maj 2019. Dessutom startade Fennia Fennia-service Ab, som producerar tjänster med anknytning till skadeförsäkring och riskhantering för moderbolagets kunder. Under året startade Fennia Kapitalförvaltning Ab bolaget Fennia Fastighetsutveckling Ab.

Fenniagruppens premieinkomst under rapporteringsperioden var 551,0 miljoner euro (560,4 mn euro). Gruppens rörelseförlust enligt koncernbokslutet var 1,3 miljoner euro (rörelsevinst 81,7 mn euro), varav skadeförsäkringsverksamhetens andel var -25,5 miljoner euro (61,1 mn euro) och livförsäkringsverksamhetens andel 24,2 miljoner euro (20,7 mn euro).

Vid rapporteringsperiodens slut uppgick Fenniagruppens placeringstillgångar till 2 597,6 miljoner euro (2 625,2 mn euro) enligt verkligt värde. Under 2018 var nettointäkterna från placeringarna enligt verkligt värde 15,7 miljoner euro (102,2 mn euro) och avkastningen på sysselsatt kapital 0,7 procent (4,3 %). Fastighetsplaceringar, placeringar i noterade aktier och ränteplaceringar upprätthöll Fenniagruppens resultat. Totalresultatet försvagades av den kraftiga nedgången i aktiepriser och kreditriskplaceringar under det sista kvartalet 2018.

Administrationssystem

I enlighet med den ömsesidiga bolagsformen i moderbolaget Fennia innehas den högsta beslutande makten i Fenniagruppen genom bolagsstämman av försäkringstagarna, dvs. Fennias kunder. Fenniagruppens förvaltningsorgan är förvaltningsrådet, styrelserna och de verkställande direktörerna.

Gruppens moderbolag har ett förvaltningsråd som övervakar bolagets administration, som styrelsen och verkställande direktören svarar för. Som gruppens moderbolag ansvarar Fennias styrelse för att administrationssystemet är ändamålsenligt på gruppnivå och ser till att gruppen leds som en helhet. Dotterbolagens styrelser har hand om respektive bolags förvaltning och för att verksamheten är ändamålsenligt organiserad. Moderbolagets styrelse bistås av ett utnämnings- och belöningsutskott. Fennias och Fennia Livs styrelser har ett gemensamt granskningsutskott.

Vart och ett av Fenniagruppens bolag har en verkställande direktör, som utses av bolagets styrelse. Styrelsen beslutar också om den verkställande direktörens anställningsvillkor, lön och arvoden. Moderbolagets verkställande direktör fungerar också som koncernchef. Verkställande direktören har till uppgift att handha den löpande förvaltningen av bolaget enligt styrelsens föreskrifter och anvisningar. De verkställande direktörerna är medlemmar i koncernens ledningsgrupp, vars uppgift är att se till att de frågor som styrelsen beslutar på gruppnivå verkställs.

Fenniagruppen följer en gemensam löne- och belöningspolicy. Utgångspunkten för belöningen är att den ska vara sporrande, rättvis och rimlig, omfatta både ledningen och personalen samt vara förenlig med gruppens och gruppbolagens intressen på såväl kort som lång sikt. Genom pålitlighets- och lämplighetsbedömning säkerställer gruppen att de personer som ansvarar för ledningen av gruppen och de enskilda bolagen och de centrala funktionerna är pålitliga och lämpliga för sina uppdrag.

I Fenniagruppen avses med riskhantering koordinerade strategier, processer, principer och åtgärder med vilka man identifierar, mäter, rapporterar, följer upp och hanterar de risker som gäller gruppen och gruppbolagen. Med solvenshantering styr och fastställer man gruppens och gruppbolagens risktäckningskapacitet, riskvillighet och risktolerans samt de väsentligaste riskbegränsningarna.

På gruppnivå har en ALCO-kommitté tillsatts för hantering av försäkringsbolagens balansräkning. Dess centrala uppgifter är att ta fram ett förslag till placeringsstrategi för försäkringsbolagens styrelser, att vid behov ändra strategin utan att bryta mot de begränsningar som ställts upp av styrelserna och att rapportera om riskerna i balansräkningen till styrelserna. I gruppen fungerar en ledningsgrupp för riskhanteringen för att bereda, styra, koordinera och informera om risk- och solvenshanteringsuppgifterna. För Fennia Kapitalförvaltnings del behandlas riskhanteringsärenden i bolagets utvidgade ledningsgrupp.

Fenniagruppens modell för riskhantering bygger på tre försvarslinjer, som var och en har sina uppgifter. I modellen med tre försvarslinjer delas ansvaret för risk- och solvenshanteringen upp mellan olika aktörer. Mer information om modellen med tre försvarslinjer ges senare i rapporten.

Gruppens riskhanteringsfunktion är organiserad i två enheter, Riskhanteringsenheten och enheten Compliance och operativa risker. Båda två är självständiga enheter, som är underställda koncernens ekonomidirektör och producerar riskhanteringstjänster för alla gruppbolag som har koncession för försäkrings- eller värdepappersverksamhet. Det centrala syftet med riskhanteringssystemet är att ge olika infallsvinklar till samt producera analyser och bedömningar av de ekonomiska konsekvenserna av ett eventuellt negativt utfall på kort eller lång sikt för en enskild risk och kombinationer av sådana, så att dessa kan användas för affärsplanering och genomförande av strategin.

Den egna risk- och solvensbedömningen är ett verktyg för styrelsen, verkställande direktören och den övriga operativa ledningen och ska utgöra ett stöd för kapitalhantering, affärsplanering och produktutveckling. Inom ramen för den egna risk- och solvensbedömningen identifierar bolagen risker, bildar sig en egen uppfattning om kapitalbehovet för riskerna och tar fram prognoser och scenarier för ekonomin i framtiden och de eventuella ekonomiska konsekvenserna av ett negativt utfall. Den egna risk- och solvensbedömningen är en integrerad del av den kontinuerliga processen för riskhantering, och resultatet av processen sammanställs minst en gång om året till en större sammanfattning av de viktigaste riskerna och bedömningarna för framtiden. ORSA-rapporten innehåller en helhetsbild av nuläget och framtidsutsikterna för verksamheter, strategiska beslut och riktlinjer samt risker och solvens.

Syftet med den interna kontrollen inom Fenniagruppen är att säkra att verksamheten är ändamålsenlig, effektiv och resultatrik, att den ekonomiska informationen och rapporteringen är tillförlitlig samt att regelverk följs. Styrelserna för de bolag som hör till gruppen har helhetsansvar för att den interna kontrollen är välfungerande. Den operativa ledningen ser till att den interna kontrollen ordnas i praktiken.

Compliance-funktionen, som övervakar att regelverk följs, består av gruppens chief compliance officer och ansvariga compliance officerare för bolagen som ingår i Fenniagruppen. Gruppens compliance-funktion är organiserad i enheten Compliance och operativa risker. Som ansvarig compliance officer för moderbolaget fungerar gruppens chief compliance officer, som också koordinerar efterlevnaden av regelverk på gruppnivå.

Den interna revisionen är en funktion som är oberoende av verksamheterna och som stöder Fenniagruppen och dess högsta ledning i arbetet med att genomföra strategin och uppnå målen genom att erbjuda systematiska sätt att se på organisationens kontroll-, lednings- och förvaltningsprocesser samt bedömning och utveckling av riskhanteringsfunktion och effektivitet.

Försäkringsbolagens ansvariga aktuarier ansvarar för aktuariefunktionen vid det egna försäkringsbolaget och för att de försäkringsmatematiska metoder som används vid prissättning och vid beräkning av den försäkringstekniska ansvarsskulden är ändamålsenliga. De ansvariga aktuarierna fastställer även nivån på den försäkringstekniska ansvarsskulden. Aktuariefunktionens uppgifter är att beräkna ansvarsskulden, se till att prissättningen är ändamålsenlig, bedöma solvensnivån, avge rapporter som stöder affärsverksamheten, förbättra informationskvaliteten samt att delta i produktutveckling och stöda försäljningsprocessen för försäkringar.

Med utläggning av funktioner på entreprenad avses avtal som ingås med externa serviceproducenter för att utföra processer, service eller uppdrag inom någon av bolagens bransch. Fenniagruppen säkrar att utläggningen av funktioner på entreprenad ordnas så att riskerna förknippade med den kan hanteras, störningsfri verksamhet kan garanteras och kraven som regleringen ställer på utläggningen av funktioner på entreprenad kan uppfyllas.

Riskprofil

I en marknadsbaserad värderingsmiljö återspeglas risktagningskapaciteten av skillnaden mellan tillgångar och skulder i balansen, där man beaktat balansposternas medräkningsbarhet, efterställdhet och deras överförbarhet på gruppnivå, dvs. det marknadsbaserade beloppet för den medräkningsbara kapitalbasen. Ju större kapitalbas gruppen har, desto större är dess risktäckningskapacitet och frihet att välja vilka risker den bär i verksamheten. Risktagning återspeglas ur kvantitativ synvinkel av solvenskapitalkravet för verksamheten. Ju mera risk, desto större är solvenskapitalkravet. Genom att undersöka solvenskapitalkravet närmare kan man upptäcka vad riskerna i balansen består av. Genom att analysera den medräkningsbara kapitalbasen, solvenskapitalkravet och förhållandet mellan dem får man en uppfattning om gruppens riskprofil.

Fenniagruppens solvenskapitalkrav utan den förlusttäckande egenskapen i framtida extra förmåner och latent skatteskulder (dvs. före justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet) var vid utgången av rapporteringsperioden 507,0 miljoner euro (585,9 mn euro). Av detta tillskrevs marknadsrisken 381,2 miljoner euro (474,7 mn euro), motpartsrisken 52,7 miljoner euro (36,9 mn euro), försäkringsrisken 141,4 miljoner euro (145,2 mn euro) och den operativa risken 31,7 miljoner euro (28,4 mn euro). Kapitalkravet för övriga finanssektorn var 1,5 miljoner euro (1,0 mn euro). Efter justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet var solvenskapitalkravet 401,4 miljoner euro (463,8 mn euro). Då den medräkningsbara kapitalbasen uppgick till 839,8 miljoner euro (980,0 mn euro), var gruppens relativa solvensställning 209,2 procent (211,3 %).

Försäkringsrisken hänför sig till basverksamhet, dvs. meddela försäkring, och delas i tre huvudkategorier: prissättnings-, reserv- och katastrofrisk. Prissättningsrisken är risk för förlust om kostnaderna för kommande försäkringsersättningar (inklusive driftskostnader) överstiger försäkringspremierna. Reservrisken beror på en ofördelaktig förändring i värdet på den försäkringstekniska ansvarsskulden. Till reservriskens försäkringstekniska riskfaktorer räknas bl.a. biometrisk risker (dödsfallsrisk, livsfallsrisk, invaliditetsrisk och motsvarande risker) och olika annullationsrisker, t.ex. återköpsrisk inom livförsäkring), driftskostnadsrisk inom livförsäkring och omprövningsrisk. Försäkringsrisken innefattar också katastrofrisk, dvs. risker för storskador.

Försäkringsverksamhet bygger på att ta försäkringsrisker, sprida dem inom försäkringsbeståndet och hantera riskerna. De viktigaste medlen för att hantera försäkringsrisken är att på ett ändamålsenligt sätt välja riskerna, dvs. riskurval, prissätta produkterna, utforma försäkringsvillkoren och skaffa ett återförsäkringsskydd. Vid prissättning av försäkringsrisker strävar man efter en riskmotsvarighet. Solvenskapitalkravet för Fenniagruppens försäkringsrisk var 141,4 miljoner euro (145,2 mn euro). Med beaktande av diversifiering var försäkringsriskernas kontribution 88,6 miljoner euro (82,8 mn euro), vilket är 17,5 procent (14,1 %) av solvenskapitalkravet före justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet. Fenniagruppens försäkringsrisk består i huvudsak av prissättnings- och avsättningsrisken. Försäkringsrisken har minskat något jämfört med situationen i fjol. Fenniagruppens försäkringsbestånd innehåller inte betydande riskkoncentrationer utan återförsäkring. Mer information om försäkringsrisken ges senare i rapporten.

Till marknadsrisker som har konsekvenser för Fenniagruppen, dvs. sådana risker som ger upphov till förändringar i marknadsvärdet på tillgångar och skulder och därmed påverkar gruppens ekonomiska ställning, räknas ränte-, räntemarginals-, aktie-, fastighets- och valutarisker samt koncentrationsrisk. Det är väsentligt att granska marknadsriskerna ur hela balansräkningens synvinkel. Vid solvensberäkning görs en marknadsbaserad värdering av båda sidorna i balansräkningen, varför förändringar i riskfaktorerna återverkar samtidigt på tillgångar och skulder.

Förändringar i faktorerna för marknadsriskerna påverkar solvensen på två sätt: genom förändring av den medräkningsbara kapitalbasen och solvenskapitalkravet. Ett negativt utfall för marknadsriskerna minskar den medräkningsbara kapitalbasen, vilket försvagar solvensställningen. Förändringar i tillgångar och skulder har oftast också återverkningar på solvenskapitalkravet.

Fenniagruppens allmänna riskvillighet, risktolerans och affärsmål styr placeringsverksamheten och skapar ramvillkor för den. Inom placeringsverksamheten och hanteringen av marknadsrisker är ambitionen att uppnå affärsmålen utan att äventyra solvensmålen. Hörnstenarna i hanteringen av marknadsrisker är aktsamhetsprincipen, riskreduceringstekniker och tillräcklig diversifiering av placeringarna. Exponering för marknadsrisker och dess konsekvenser mäts med hjälp av fördelningen mellan olika tillgångslag, känslighetsanalyser och solvenskapitalkravet för varje enskild marknadsrisk.

Fenniagruppens solvenskapitalkrav för marknadsrisker uppgick till 381,2 miljoner euro (474,7 mn euro). Med beaktande av diversifieringsnyttan var marknadsriskernas kontribution till det totala kapitalkravet 71,1 procent (78,3 %). Beloppet och kontributionen minskade jämfört med året innan. Aktieriskens kontribution till solvenskapitalkravet för marknadsrisker var klart störst med 40,8 procent (52,5 %). Den näst största kontributionen, 28,2 procent (21,3 %), hade fastighetsrisken. Den öppna ränteriskens kontribution till Fenniagruppens solvenskapitalkrav för marknadsrisker var 4,2 procent (4,6 %).

Kreditrisk, dvs. motpartsrisk, avser risken att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden. Motpartsrisker uppstår vid Fenniagruppens solvensberäkning främst av återförsäkringsavtal, likvida medel och motparter i derivatkontrakt samt fordringar på försäkringskunder. Utgångsläget för hanteringen av motpartsrisker att identifiera motparterna och mäta, bevaka och hantera riskerna samt rapportera om dem.

Solvenskapitalkravet för Fenniagruppens motpartsrisk var 52,7 miljoner euro (36,9 mn euro) och dess kontribution till det totala solvenskapitalkravet före justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet var 24,7 miljoner euro (15,0 mn euro). Motpartsriskens andel av solvenskapitalkravet före justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet var 4,9 procent (2,6 %).

Med likviditetsrisk avses risken att inte kunna fullgöra sina betalningsförpliktelser inom utsatt tid. Hanteringen av likviditetsrisker är uppdelad i lång- och kortsiktiga likviditetsrisker. Likviditetsrisker ingår inte i standardformeln för solvensberäkning och medför inget kapitalkrav, men de kan ha en stor betydelse, särskilt vid ett ogynnsamt marknadsklimat. Därför ägnas stor uppmärksamhet åt hantering av likviditetsrisker för att undvika att riskerna realiserar.

Hanteringen av operativa risker ingår i Fenniagruppens övergripande riskhantering. Med operativa risker avses de risker som Fenniagruppen utsätts för på grund av interna processer, personal och system samt externa faktorer. Därför berör de operativa riskerna och hanteringen av dem alla anställda inom Fenniagruppen. Målet med Fenniagruppens hantering av operativa risker är att på ett kostnadseffektivt sätt minimera sannolikheten att riskerna realiserar samt att bevaka konsekvenserna av realiserade risker, genom riskhantering bistå affärs- och stödfunktionerna i att uppnå sina mål samt för sin egen del säkra att gruppens verksamhet uppfyller de krav som ställs upp av myndigheterna och i lagstiftningen.

Solvenskapitalkravet för Fenniagruppens operativa risker och kontributionen till det totala solvenskapitalkravet före justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet var 31,7 miljoner euro (28,4 mn euro). Dess andel av solvenskapitalkravet före justeringsbelopp för förlusttäckningskapacitet var 6,3 procent (4,8 %).

Fenniagruppen exponeras även för övriga risker som inte beaktas vid beräkningen av solvenskapitalkravet. Vanligen är dessa risker mycket svåra att mäta. Till dessa risker hör bland annat risker relaterade till strategin och affärsmiljön, risker relaterade till anskaffning av tilläggskapital, ryktesrisk samt nya typer av risker som är svåra att förutspå eller bedöma.

Värdering för solvensändamål

Balansräkningen i solvensräkningen bygger på bokslutet enligt den finländska bokföringsprincipen (FAS), som rättats enligt solvensregleringen. Värderingsprinciperna i solvensberäkningen bygger på IFRS-standarderna. Målet är att fastställa det verkliga värdet enligt den marknadsmässiga principen. De väsentligaste skillnaderna mellan bokslutets eget kapital och solvensberäkningens kapitalbas beror på värderingsdifferensen mellan placeringstillgångar, värderingen av ansvarsskulden och hanteringen av utjämningsbeloppet.

Vid utgången av rapporteringsperioden uppgick Fenniagruppens placeringar i balansräkningen för solvensändamål till 2 508,0 miljoner euro (2 426,1 mn euro) och i bokslutets balansräkning till 2 284,4 miljoner euro (2 217,8 mn euro).

Fenniagruppen har inga interna återförsäkringsarrangemang, så gruppens försäkringstekniska ansvarsskuld består av Fennias, Fennia Livs och Fennia Skadeförsäkrings sammanlagda försäkringstekniska ansvarsskuld. Vid utgången av rapporteringsperioden uppgick den försäkringstekniska ansvarsskulden, fastställd enligt solvensberäkningsteknik, till 2 519,9 miljoner euro (2 366,3 mn euro) och den försäkringstekniska ansvarsskulden enligt bokslutet till 3 270,9 miljoner euro (3 102,3 mn euro).

Ansvarsskulden för Fenniagruppen har fastställts utan matchningsjustering, volatilitetsjustering och övergångsbestämmelser.

Kapitalhantering

Syftet med hanteringen av kapitalbasen är att säkra en tillräcklig kapitalbas för att täcka solvenskapitalkravet i regleringen och ett tillräckligt stort överskott vid varje given tidpunkt samt att fördela kapitalet på de centrala riskområdena på ett effektivt sätt enligt förhållandet mellan risker och avkastning. Den lägsta nivån för kapitalbasen fastställer den miniminivå som krävs för att gruppen med stor sannolikhet ska kunna uppfylla sina förpliktelser som gäller de försäkrade förmånerna. Detta minimikrav fastställs på högre nivå än solvenskapitalkravet enligt solvensregleringen och solvenskapitalkravet enligt gruppens egen riskuppfattning.

För oförutsägbara stressfaktorer fastslår Fenniagruppen en kapitalbuffert utöver minimibeloppet för kapitalbasen. Kapitalbufferten ger tid att anpassa riskpositionen när plötsliga och överraskande situationer uppkommer, dvs. att anpassa solvensställningen och positionen för risker och avkastning på ett genomtänkt sätt till en nivå som motsvarar den nya situationen. I risk- och solvensbedömningen, som görs upp minst en gång om året, fastslår man riskvilligheten och risktoleransen samt allokerar det kapital som är exponerat för risk i förhållande till helheten och de enskilda riskerna. Kapitalbas- och solvenshanteringen ingår i riskhanteringssystemet.

Fenniagruppens tillgängliga kapitalbas uppgick vid utgången av rapporteringsperioden till 839,8 miljoner euro (980,0 mn euro) och tillhörde i sin helhet nivå 1, som kan användas utan begränsningar för att täcka solvens- och minimisolvenskapitalkravet. Fenniagruppen tillämpar inte de övergångsbestämmelser som medges av regleringen på kapitalbasen.

Fenniagruppens solvenskapitalkrav uppgick vid utgången av rapporteringsperioden till 401,4 miljoner euro (463,8 mn euro) och det konsoliderade minimisolvenskapitalkravet till 119,3 miljoner euro (125,9 mn euro). Den medräkningsbara kapitalbasens relation till det konsoliderade minimisolvenskapitalkravet var 700,6 procent (775,9 %). Gruppen använder sig inte av interna modeller, bolagsspecifika parametrar, förenklad beräkning eller undergruppen för durationsbaserad aktierisk för att beräkna solvenskapitalkravet. Gruppen har inte under rapporteringsperioden underskridit det solvenskapitalkrav eller minimisolvenskapitalkrav som regelverket kräver.